Rediscutarea conceptului de valoare în contexte teoretice actuale[1]

Andreea COROIAN GOLDIȘ[*]

Keywords: *aesthetics*; *literary studies*; *literary values*; *aesthetic experience*; *sociology of literature*

Indiferent dacă teoreticienii care se raportează la estetică provin din domeniul filosofiei sau din cel al artelor, dezbaterile asupra ei s-au coagulat în jurul a trei concepte de bază: frumos, sensibil și artă. Fiecare dintre acestea deschid apoi o altă zonă proximă – frumosul chestionează proprietățile estetice ale obiectului estetic, sensibilul nuanțează experiența subiectivității implicate în actul estetic prin referire la sentimente, gust, afecte și emoții, imaginație și capacitate de reprezentare, iar arta îl definește pe cel care creează în strâns raport cu ceea ce e unanim acceptat ca artă într-o perioadă istorică (i se raliază, desigur, concepte precum: creație, inspirație, imitație, geniu, valoare artistică). Urmărirea evoluției triadei frumos-sensibil-artă ne va servi drept coloană vertebrală abordării noilor direcții de raportare la estetică ca disciplină.

Termenul de estetică nu a apărut, în definitiv, decât în secolul al XVIII-lea, când Alexander Baumgarten a propus termenul latin de „aesthetica" în *Meditațiile* sale filosofice (Baumgarten 1954: 6). Dar altfel, raportarea la o disciplină care să vizeze frumosul și gustul fusese proclamată deja drept „necesitate" filosofică odată cu Voltaire (Voltaire 2016). Dacă pentru secolul XVIII problema principală era de definire a noțiunii binomice de gust bun-gust rău, pentru secolul XX crucială a devenit definirea noțiunii de artă în raport cu posibilitățile socio-politice (*Școala de la Frankfurt* insistă asupra atitudinii critice și nu contemplative asupra artei) sau cu estetica fenomenologică, ce privilegiază experiența neîngrădită și neformatată de contextul istoric.

Voi urmări, în linia argumentației lui Carole Talon Hugon (Talon-Hugon 2004) – filosof francez, autoritate unanim acceptată în problema evoluției ideii de estetică – o serie de obiecții care se aduc esteticii dinspre teoreticienii de secol XX

[1] Comunicare susținută, inițial, la simpozionul internațional *Valențe europene ale românisticii actuale*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide" - Filiala din Iași a Academiei Române și de Asociația Culturală „A. Philippide", Iaşi, 21-23 septembrie 2016.

Această lucrare este rezultatul cercetării doctorale ce a fost posibilă prin sprijinul financiar oferit prin Programul Operaţional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, cofinanţat prin Fondul Social European, în cadrul proiectului POSDRU/187/1.5/S/155383, cu titlul „Calitate, excelenţă, mobilitate transnaţională în cercetarea doctorală".

[*] Universitatea „Babeș-Bolyai", Cluj-Napoca, România (andreeacoroian@gmail.com).

BDD-A31837 © 2020 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:52 UTC)

pentru a putea surprinde apoi direcțiile de rediscutare a conceptului astăzi. Într-o monografie dedicată conceptului de estetică, publicată în 2004, în plină perioadă de repoziționări ale studiilor literare franceze, Hugon identifica patru obiecții definirii clasice a noțiunii de estetică. Prima obiecție vizează prea puțina cunoaștere în fapt a obiectului de artă din trecut și din prezent, în vreme ce a doua, mai utilă discuției despre evoluția conceptului, reproșează esteticii că a fost prea puțin preocupată de circumstanțele istorice, economice, instituționale și sociale care au dat naștere operei (Pierre Bourdieu, e, desigur, o referință obligatorie aici). Estetica ar reprezenta o formă vidă de sens întrucât nu studiază dinamica operă-artist, ci se raportează la o idee preconcepută despre ce ar trebui să fie arta, e obiecția a treia, a cărei referință obligatorie a devenit Jean-Marie Schaeffer (2004) în spațiul francez. Ultima direcție din care este combătută ideea de estetică se conturează pe fondul dezvoltării studiilor literare în congruență cu cele sociale – moartea esteticii ar proveni din atribuirea componentei de creație unor discipline noi ca psihologia creatoare (prin care creativității artistice i se pun la dispoziție mecanisme științifice ale stimulării și construirii actului creator), iar componenta de sensibilitate receptoare este înlocuită de sociologia literară și de marketingul economic al pieței de carte. Nathalie Heinrich inventariază convingător modalitățile prin care studiul filologic tinde să se transforme tot mai mult în sociologie prin ceea ce numește *le triple jeu de l'art contemporain* (Heinrich 1998: 3). Arealul de cercetare a valorii estetice în aceste contexte e evident lărgit. Stau dovadă cercetarea legată de economia prestigiului întreprinsă de Sylvie Ducas, care investighează istoria premiilor literare în spațiul francez pentru a delimita o „economie a prestigiului" (Ducas 2013: 43) sau celebrul experiment american realizat de Alex Melamid și Vitaly Komar din 1994: *Painting by Numbers: The Search for a People's Art* ce folosește mijloacele statisticii și ale sondajului de opinie pentru a chestiona gusturile estetice ale americanilor și a putea realiza apoi „modele" ale obiectelor de artă, în consonanță cu cererea pieții (Meyer 1994: 338).

O dinamică a dezbaterilor actuale cu privire la estetică nu poate ignora urmărirea impactului pe care democratizarea ideii de artă l-a avut asupra disciplinei. Provocările artei contemporane, provenite din dinamitarea intenționalității creatoare, din spargerea barierei cultură înaltă – cultură populară (pe larg problematizată în cadrul studiilor culturale americane) sau din invadarea artei de valențele socialului modifică cadrul conceptual de înțelegere a noțiunilor estetice. Indiferent de transformările teoretice suferite în urma acestor reconceptualizări, singura componentă considerată intrinsecă demersului estetic rămâne aceea de evaluare.

Wayne Booth observase deja că tradiția istorică de a judeca operele literare după valoare (chiar etică) a continuat chiar și atunci când influența formalismului rus a fost foarte mare (Booth 1998). În fapt, după o etapă de tratare structuralistă a literaturii, trecută apoi prin deconstructivism și aruncată într-o criză în care i se proclamă din nou moartea la începutul secolului XXI, literatura capată alte și alte valori ce lărgesc sfera esteticului – o ierarhizare și-o aranjare în canon este obligatorie chiar și pentru studiile culturale americane (proclamată în 2005 sub cupola unui titlu ce adună textele mai multor teoreticieni, pe această temă –*The aesthetics of cultural studies* – Bérubé 2005), dar cu atât mai mult pentru spațiul cultural francez în care tradiția marilor opere valoroase nu a părăsit, în fapt, niciodată scena culturii.

BDD-A31837 © 2020 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:52 UTC)

1. De la gratuitatea emoției estetice la valoarea exclusivă a emoției estetice

Cărțile sunt ca niște bombe. Cu această metaforă șochează Karen Haddad – „les livres et les bombes" –, un teoretician francez care răspunde chemării lui Vincent Jouve de a oferi un tablou al dezbaterii franceze pe tema valorii (Jouve 2010: 34). Haddad instrumentează metafora bombelor pentru a surprinde tranzitivitatea operei literare, cel mai important aspect fiind pentru el capacitatea ei de a stârni un răspuns imediat (Haddad 2010: 114). Dincolo de faptul că metafora activează un cadru de referință nefericit pentru spațiul francez al ultimilor ani, aspectul de efect estetic imediat este prolific conceptual pentru această dezbatere. Valențele actuale ale efectului artistic în sine părăsesc tradiționalele teorii ale receptării pentru a cultiva o reacție estetică a imediatului în raport cu obiecte care nu sunt în mod istoric asociate cu esteticul – experiența lecturii devine o experiență estetică în sine, un fapt de viață, în care valoroasă este doar participarea senzorial-emoțională în sine. Dacă, în mod tradițional, lectorul Emma Bovary era simptomatic pentru un tip de lectură eronată, pentru teoreticianul Marielle Macé, confuzia realitate-ficțiune cu care opera personajul flaubertian reprezintă tocmai exemplul unui tip de conduită estetică pentru care „lectura nu este o activitate separată în concurență cu viața" (Macé 2011: 10), ci fapt intrinsec existenței înseși; cu alte cuvinte, experiența de lectură echivalează cu orice altă experiență empirică.

De altfel, o temă frecventă de dezbatere în studiile recente vizează diferența dintre „obiect estetic" și „obiect artistic". În timp ce „obiectul estetic" poate fi reprezentat de orice element din mediul înconjurător ce stârnește o atenție estetică, „obiectului artistic" îi corespunde intenționalitatea receptorului de a dezvolta o relație de tip artistic. Vincent Jouve, teoreticianul care acreditează această distincție, pornește de la prezumția că arta e un concept deschis („ouvert"), neputând fi definit printr-un ansamblu de proprietăți în același timp necesare și suficiente. Dacă, pentru Gérard Genette, arta era inextricabil legată de acțiunea intențională a producătorului, teoriile recente ale esteticii insistă asupra intenționalității receptorului. Vincent Jouve demonstrează că toată discuția despre estetică trebuie să pornească de la premisa că dimensiunea estetică nu este o proprietate internă, ci una relațională. Ceea ce înseamnă că raportările contemporane la obiectul artistic nu mai definesc estetica prin raportarea la frumos, ci tind să valorizeze emoția contingentă și invitația la reflecție – din perspectiva receptorului, așadar.

Pentru J. M. Schaeffer, chestiunea evaluării estetice n-a reprezentat niciodată o prioritate teoretică. Teoreticianul francez își ia adio de la estetică în 2000 în favoarea resemantizării ei în relație cu concepte clasice precum conduită estetică, experiență estetică, relație estetică, intenționalitate, gust. Sunt trei teze/direcții în jurul cărora, subliniază Schaeffer, se poartă dezbaterea despre estetic în prezent: modalitatea în care este privită judecata estetică; maniera în care este analizat statutul ontologic al operei de artă; modalitatea în care se configurează relația dintre dimensiunea estetică și câmpul artistic în general. Teoreticianul trimite, pentru legitimare, la Immanuel Kant, care a invocat istoric raportarea estetică la artă pentru a valida, în fapt, conceptele filosofice ale sistemului critic (rațiunea teoretică – cunoașterea – și rațiunea practică – morala), folosindu-se de acest proces al evaluării judecății de valoare/de gust. Filosofia hegeliană apoi, arată Schaeffer, va apela, la rândul ei, la opera de artă ca la o punte între lumea sensibilă și universul spiritual.

BDD-A31837 © 2020 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:52 UTC)

Schaeffer reface acest context istoric pentru a-și construi contraargumentele pentru o estetică ca știință de sine stătătoare în dezbaterile pe tema reîntoarcerii esteticii din anii ’90 – reținem o poziționare în dialogul cu filosofi precum Yves Michaud, Jacques Morizou, Roger Pouivet – și în opoziție cu Nathalie Heinrich sau Gérard Genette (Schaeffer 2000). Componenta estetică a textelor literare și-a lărgit începând din acel moment sfera prin înglobarea unor discipline diverse precum logica, semiologia, psihologia, sociologia, antropologia, filosofia cognitivă. Ideea de fapt estetic, va conchide acesta, nu generează automat în fiecare dintre receptori un ansamblu bine definit de prototipuri mentale (nu face obiectul acestui studiu să amintim că experiența personală, nivelul de școlarizare, accesul limitat la anumite tipuri de cultură, mediul nostru social ș.a. influențează ceea ce vom defini ca fapt estetic). Rămâne „experiența brută” (Bérubé 2005), o întâlnire estetică nesupusă unui tipar formal. Practic, demonstrează Schaeffer, pentru a identifica o conduită estetică, nu obiectul în sine trebuie analizat, ci atitudinea individului în raport cu el – e ceea ce vom defini ca intenționalitate estetică determinată de prezența unei atenții de tip estetic. Experiența estetică are drept precondiție necesară, așadar, activitatea cognitivă, dar ea e mai ales puternic conotată afectiv – căutată pentru plăcerea cognitivă pe care o poate produce subiectului.

Mutațiile din literatura contemporană dinspre „efectul de realitate”, ceea ce Schaeffer suprapune tehnicilor realismului tradițional, spre construirea „efectului de viață” – asimilabil genurilor autoficționale – reprezintă un alt aspect crucial pentru noile criterii de valorizare a textelor. Conceptele echivalente „efectului de viață” vehiculate în spațiul american pentru a denumi imersiunea mesajului artei în viața propriu-zisă a receptorului sunt cele de *self-identification* și *self-problematization*. Rita Felski semnalează, în sprijinul demonstrației sale, practica analizei de film ca revelator al anxietăților americane cu privire la gen și rasă (Felski 2005: 37). Cu alte cuvinte, opera este valoroasă în măsura în care obligă cititorul să empatizeze cu „celălalt” (personajul sau entitatea socială pe care o reprezintă), dar și în măsura în care provoacă o stare de reflecție asupra propriei conduite.

2. De la o poetică a valorilor la o politică a valorilor

Cu un entuziasm care vine în descendența romanticilor germani, teoreticieni precum Gilles Deleuze, Jean-Luc Nancy sau Jacques Rancière au atribuit literaturii puterea de a numi „le peuple à venir”, „la communauté désœuvrée” sau „la communauté des sans-part”. Astfel, politica literaturii are nu doar rolul de a-i atribui puterea de a transforma realitatea, dar a reprezentat și o modalitate de a legitima studiul literaturii mai ales după etapa deconstrucției franceze. Această direcție de salvare a studiului literaturii prin redescoperirea dimensiunii ei social-politice nu a fost abandonată în spațiul francez nici de teoreticieni foarte recenți. Chiar dacă se delimitează de un concept al literaturii cu teză, pe filieră marxistă, teoreticienii francezi întrevăd în această zonă o cale de redefinire a valorii operei literare și a modalităților de configurare a canonului (desigur, tot în virtutea unei democratizări, întrucât arealele de definire a ceea ce poate fi canonic sunt multiple).

Yves Citton argumentează în favoarea unei abordări sociologice a esteticului din direcția politicii literaturii, înțeleasă nu

BDD-A31837 © 2020 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:52 UTC)

> ca o modalitate de a angaja lectorul în lupte politice, ci, chiar din contră, de a-l invita să facă din interpretarea literară o experienţă de dez-angajare instituţională care permite, graţie acestei reteritorializări literare, o abordare a chestiunilor politice în radicalitatea lor (Citton 2007: 31).

Cu toate acestea, distanțarea de literatura cu teză se realizează radical în scrierile lui Citton, pentru care contemporaneitatea tematicilor nu poate constitui un criteriu privilegiat al valorii literare:

> Nu caut nicăieri să abandonez literatura pentru a o angaja în lupta (identitară) a femeilor, a homosexualilor, a subiectelor postcoloniale sau în lupta (universală) pentru drepturile animalelor sau contra încălzirii globale (*ibidem*: 32).

Problematicile politice sau sociale nu trebuie, așadar, să distragă atenția cititorului de la efectele literarului, ci doar să-i asigure o mai eficientă instalare în actualitate[2].

În fapt, poetica valorilor e strict legată de „efectul de valoare" (Jouve 2001) imanent textului. Jouve își conectează conceptul la ideea de inconștient social al textului, încercând să arate într-un demers semiologic, chiar modalitățile prin care valorile sunt transmise în interiorul unui text literar prin subiect, autoritatea naratorului sau intervențiile auctoriale. Mă voi opri asupra a două idei teoretice enunțate în lucrarea citată, întrucât ele nuanțează un cadru mai larg al exprimării valorilor. 1) Așa-numitele „points-valeurs" definesc pentru Jouve acele modalități de raportare la lume ale unor personaje, diferite de ideologia globală a textului. Personajele vehiculează universuri axiologice care contribuie la efectul de valoare prin aceea că o pun în contrast și în tensiune pe aceea globală. 2) Tot efectului de valoare i se subsumează și dezideratul de construire a naratarului. Politica literaturii se concentrează, astfel, pe formarea lectorului tocmai în măsura în care el este cel care posedă capacitatea de a fi purtător al valorii morale a operei.

3. **De la valoarea axiologică a textului la valoarea formativă directă**

Literatura de bună calitate va pune în fața cititorului opere, iar nu texte – e o distincție la care ține teoreticianul francez François Rastier. Deși linia de demarcație nu e niciodată fermă, capacitatea operelor de a fi purtătoare de „conținuturi de înaltă clasă" e manifestă prin faptul că ele vizează nu doar o componentă de comunicare imediată, precum simplele texte, ci angrenează o componentă culturală care obligă lectorul la o conexiune cu tradiția culturală. Un „estetism inversat", cauzat de o „anestezie critică", îl nemulțumește pe profesorul francez sus-menționat, care observă că în aprecierea literaturii contemporane primează mai degrabă criterii etice și sociale: literatura-pop trece drept operă valoroasă pentru că autorul face parte dintr-o minoritate etnică, sexuală: „noțiunea de valoare literară se găsește pusă în umbră de mișcarea generală de de-simbolizare" (Rastier 2013: 188).

De cealaltă parte a oceanului, valoarea formativă a textului nu rămâne doar implicită, în teorii asimilabile political correctness-ului, ci devine manifestă, ocupând prim-planul dezbaterilor despre estetică. Cel mai evident exemplu provine din abordarea literaturii ca „paradigmă a dezvoltării umanității" (Nussbaum 2011:

[2] Conceptul de *lecture actualisante* îi aparține lui Citton și face referire tocmai la puterea literaturii de a angaja problematici noi și de a recontextualiza teme tradiționale.

BDD-A31837 © 2020 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:52 UTC)

36). Nu este lipsită de interes, în acest context, o scurtă inventariere a valorilor cetățenești pe care literatura le poate inculca sau cultiva:

> capacitatea de a raționa adecvat în chestiuni de politică, de a examina, de a reflecta, de a argumenta, de a dezbate fără a te raporta nici la tradiție, nici la autoritate; capacitatea de a-ți recunoaște concetățenii ca persoane cu drepturi egale, indiferent de rasă, religie, gen și sexualitate: a-i considera cu respect ca parteneri și nu ca pe simple instrumente de manipulat în interesul propriu; capacitatea de a te preocupa de viața celorlalți, de a înțelege ceea ce diferite tipuri de măsuri politice pot însemna pentru posibilitățile de viață și experiențele tuturor concetățenilor, dar și pentru străini; capacitatea de a imagina o varietate de probleme complexe care afectează istoria unei vieți umane în derularea ei: de a gândi copilăria, adolescența, relațiile familiale, boala, moartea etc., pornind de la înțelegerea unui ansamblu vast de experiențe umane și nu doar asimilându-le pe cele date; capacitatea de a-i judeca pe decidenții politici cu spirit critic, dar și cu un simț realist și informat asupra posibilităților ce le sunt acestora deschise; capacitatea de a reflecta la binele țării în întregul ei și nu doar prin raportare la un grup specific; capacitatea de a vedea propria țară ca pe o părticică dintr-o ordine mondială complexă, unde se pun probleme de ordin diferit, pentru a căror rezolvare e nevoie de o deliberare transnațională inteligentă (Nussbaum 2011: 36–37).

Practic, nimic din ceea ce îi este asociat esteticii în mod tradițional nu e menționat aici: valorile umane – naționale și transnaționale – amintite nu se subînscriu nici unei zone a axiologicului și a poeticii valorii așa cum o înțelegea Vincent Jouve, dar nici unei politici a literaturii în direcția lui Rancière. Valorile enunțate de Martha Nussbaum sunt explicite, transversale și directe. Obișnuita sintagmă de literatură cu teză nu mai poate cuprinde un asemenea deziderat transparent al formării cetățeanului secolului al XXI-lea. Poate că acest tip nou de literatură, cu indicații ca de manual, ar suporta mai degrabă un calificativ precum „utilitar”. Ea este situabilă la granița dintre o literatură cu teme sociale la zi, angajată în promovarea unor valori specifice societății contemporane, și o literatură motivațională.

Problema definirii artei și a experienței estetice s-a reconfigurat, în definitiv, atunci când atenția s-a mutat dinspre obiectul estetic căruia i se căutaseră de-a lungul timpului toate proprietățile considerate intrinsec artistice – demers nereușit – spre subiectul estetic. Mai mult, însăși experiența estetică tinde să se democratizeze tot mai mult. De la extinderea conceptului de plăcere estetică până la asimilarea cogniției și a efectului estetic imediat ca reacție involuntară la stimul, teoriile recente ale esteticii au adus literatura fie pe tărâmul cercetărilor sociologice și de marketing, fie în direcția unui demers pedagogic, de formare a noului „cetățean global”.

Bibliografie

Baumgarten 1954: Alexander Gottlieb Baumgarten, *Meditationes philosophicae de nonnullis ad poema pertinentibus: Reflections on Poetry*, Oakland, University of California Press.

Bérubé 2005: Michael Bérubé, *The Aesthetics of Cultural Studies*, Oxford, Blackwell Publishing.

Booth 1988: Wayne Booth, *The Company we keep. An Ethics of fiction*, University of California.

BDD-A31837 © 2020 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:52 UTC)

Citton 2007: Yves Citton, *Lire, interpréter, actualiser. Pourquoi les études littéraires?*, Paris, Ed. Amsterdam.
Ducas 2013: Sylvie Ducas, *La littérature a quel(s) prix? Histoire des prix littéraires,* Paris, La Decouverte.
Felski 2005: Rita Felski, *The Role of Aesthetics in Cultural Studies*, în Michael Bérubé (ed.), *The Aesthetics of Cultural Studies*, Oxford, Blackwell Publishing, p. 28–43.
Jouve 2010: Vincent Jouve, – études reunites et présentées par, *La valeur littéraire en question*, Paris, Editions Improviste.
Jouve 2001: Vincent Jouve, *Poétique des valeurs*, Paris, PUF.
Haddad 2010: Karen Haddad, *Les livres et les bombes. Transitivité et intertextualité*, în Vincent Jouve – études reunites et présentées par, *La valeur littéraire en question*, Paris, Editions Improviste, p. 109–123.
Heinrich 1998: Nathalie Heinrich, *Le triple jeu de l'art contemporain. Sociologie des arts plastiques,* Paris, Les Éditions de Minuit.
Macé 2011: Mareille Macé*, Façons de lire, manières d'être*, Paris, Gallimard.
Meyer 1994: Peter Meyer, "Painting by Numbers: The Search for a People's Art", în "The Nation", March 14, p. 334–348.
Nussbaum 2011: Martha Nussbaum, *Les émotions démocratiques: Comment former le citoyen du XXIe siècle*, Paris, Editions Climats.
Rastier 2013: François Rastier, *Apprendre pour transmettre. L'éducation contre l'idéologie managériale*, Paris, PUF.
Schaeffer 2000: J.M. Schaeffer, *Adieu á l'esthétique*, Presses Universitaires de France.
Searle 1983: R. John Searle, *Intentionality. An Essay in the Philosophy of Mind*, Cambridge, Cambridge University Press.
Talon Hugon 2004: Carole Hugon Talon, *L'esthétique*, Paris, Presses Universitaires de France.
Voltaire 2016: Voltaire, *Le Temple du Goût*, Melbourne, Leopold Classic Library.

Debates on Literary Value in Contemporary Theory

Recent reflections on the return of the aesthetics (Michael Bérubé, Vincent Jouve) have triggered debates in French and American cultural contexts on the need to re-evaluate the literary according to a set of contingent criteria. The paper investigates the impact of these theoretical debates on literary studies in the post-2000 period, by questioning the concept of value in the field of postcolonial studies (concerned with the relation between high and low culture), new reception theories (preoccupied with the revival of the „aesthetic emotion") and the ideology of literature.

On the one hand, the article *Debates on Literary Value in Contemporary Theory* shows that postcolonial studies have never ceased to functionalize value principles. Recent American theorists (Martha Nussbaum, Rita Felski) have maintained the utility of the literary work by redefining the readers' interaction with the literary work. The concepts of self-identification or self-problematization become central in the postcolonial axiology. On the other hand, French theorists openly state the conjunction of aesthetics with other disciplines like sociology or cognitive psychology (Jean-Marie Schaeffer, Yves Citton). The paper holds that the extension of the notion of „aesthetic experience" (Marielle Macé) over domains of experience unacknowledged by the tradition of literary studies („democratic experience" or „cognitive experience") is part of the same attempt to redefine literary value on new theoretical grounds.

BDD-A31837 © 2020 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:52 UTC)